Европейският съюз, европейските граждани и Денят на Европа: по-близо един до друг

Публикуван на: 29-05-2008
Източник: Портал Европа

Пето тематично предаване на "Радио България" от инициативата "Сега - взаимодействаме с Европейския парламент!" ***През този месец отбелязахме Деня на Европа – 9 май. Хубав повод да припомним историята на ЕС, да се спрем върху символите на Европа и да очертаем какво ни прави по-близки помежду ни като европейски граждани.***

В днешната ни разяснителна рубрика от инициативата „Сега – взаимодействаме с Европейския парламент”, Радио България, Портал Европа и Европейският институт ще ви предложат своеобразен радио-мост между миналото и бъдещето на Европа с акцент върху ролята на ЕП.

„Франция винаги е имала основната цел да служи на мира. Европа още не е изградена – имахме войната! Европа няма да бъде създадена от само себе си, но с общи усилия. Тя ще бъде създадена чрез конкретни действия, като на първо място трябва да се обединим чрез една реална солидарност!”

Този архивен запис на гласа на френския министър на външните работи Робер Шуман ни отвежда в далечната 1950 г. Денят е 9 май. В реч, вдъхновена от идеята на Жан Моне за създаване на наднационална европейска институция,той предлага Франция и Германия и останалите европейски държави, които желаят да се присъединят, да обединят ресурсите си от въглища и стомана. Идеята за обединяване на ключовите индустрии на Франция и Германия, чрез които се развива оръжейната индустрия, е своеобразна гаранция за мир на континента след наскоро приключилата световна война.Това предложение, известно като „Декларацията на Шуман“, се смята за начало на изграждането на Европейския съюз. Така в Париж, близо година по-късно, Франция, Германия, Италия, Нидерландия, Люксембург и Белгия подписват Договор за създаване на Европейска общност за въглища и стомана (ЕОВС). Шест години след това, през 1957 г. в Рим се подписват нови два договора - Договор за създаване на Европейска икономическа общност (ЕИО) и Договор за създаване на Европейска общност за атомна енергия (Евратом). Интеграцията е толкова успешна и плодоносна, че Дания, Ирландия и Великобритания решават да се присъединят към трите общности. Това става през 1973 г. През 1981 към Общностите се присъединява и Гърция, последвана през 1986 от Испания и Португалия .

В началото на 90-те години, на 7 февруари 1992 г.в холандския град Маастрихт се подписва

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Договорът за Европейския съюз. Той увеличава значително правомощията на Европейския парламент. Чрез въвеждането на процедурата на съвместно вземане на решения, Парламентът се превръща в партньор в законодателния процес и придобива право на вето върху важните области от законодателството на Европейския съюз.

Четвъртото разширяване на Европейския съюз е през 1995 г. с присъединяването на Австрия, Финландия и Швеция. Малко след това молби за членство подават България, Чехия, Унгария, Полша, Румъния, Словакия, Естония, Литва, Латвия, Словения, Кипър и Малта. Петото разширяване на ЕС се свързва с присъединяването от 1 май 2004 г. на десет от тези страни и на България и Румъния на 1 януари 2007.

Девети май – Ден на Европа, е един от символите на ЕС наред със знамето, химна, девиза и еврото. Денят, на който е направена първата стъпка за обединяване на европейски страни, довела впоследствие до създаването на Европейския съюз, е повод за инициативи и празненства, които сближават европейските народи помежду им. През 1985 за официален химн на Европейския съюз е приета Одата на радостта от Деветата симфония на Бетовен. На универсалния език на музиката този химн изразява идеалите на свободата, мира и солидарността, за които Европа работи. Знамето на ЕС, представляващо синьо небе, в което 12 златни звезди са подредени в кръг, също символизира солидарността и хармонията между европейските народи. Числото 12 по традиция е символ на съвършенство, пълнота и единство. „Обединен в многообразието“ пък е девизът на Европейския съюз, който обобщава идеята, че чрез ЕС европейците са обединени в съвместните си усилия за мир и справедливост и че многото различни култури, традиции и езици в Европа са голямо предимство за континента. От 2002 г. и еврото се превръща в символ на обединена Европа. Той става единствената официална валута в страните, които се присъединяват към т. нар "еврозона". Едва ли има европеец, на когото всичко това да не му е известно. В Лисабонския договор обаче, подписан в края на миналата година, се избягва всякаква аналогия, която би могла да бъде направена с федерална държава. Това намира отражение и в използваната терминология. Символите на ЕС като химн, знаме и девиз, които биха могли да придадат федерален характер на Съюза, също не са включени в Договора.

„Съвременният символ на Европа според мен е взаимната толерантност между хората и същевременно запазването на тяхната уникалност и идентичност”, казва Гергана Недева. „Смятам, че трябва да има символи, защото преди всичко символът е носител на духовното – посочва тя. – А именно духовността има силата да побеждава всичко, което притеснява и пречи на развитието на хората. Доброто, желанието да помогнеш на другите са неща, които те крепят и ти дават надежда за утрешния ден. Смятам, че символите са нещо хубаво”.

„Естествено общността има нужда от някакъв вид хералдика, но лично аз съм против общността да се асоциира със символите – знаме, герб, химн и други, които всяка държава притежава поотделно – смята Слави Панайотов. – По-скоро като символи на ЕС би трябвало да се възприемат конкретни сгради, конкретен начин на живот, конкретни идеи за съвместно съжителстване на различни култури и нации, отколкото измислени, макар и необходими

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

в някаква степен знаци като герб, знаме, химн”.

„Като културно-историческо пространство със своето наследство Европа е много по-широко понятие, отколкото базирането на икономически съюз – посочва Калина Сотирова. – Затова за мен през XXI век, дигиталната епоха, символ на Европа като културно пространство би трябвало да бъде християнството, християнските традиции и морални ценности, тъй като това е основното нещо, с което се идентифицира Старият континент. Друг символ, който би бил подходящ да идентифицираме Европа, е културата, разбирана в по-широк смисъл, всички литературни и културно-исторически традиции, които се съхраняват в музеите и галериите на континента”.

Какво налага отсъствието на широко възприетите символи на Европейския съюз в Лисабонския договор е въпросът, с който обърнахме към г-н Тоон Стрепъл, директор на Информационния офис на Европейския парламент в България.

«Не мисля, отговаря той, че флагът и химнът на Европейския съюз ще изчезнат заради известна опозиция от страна на някои страни-членки, които не биха се съгласили с писменото институционализиране на тези символи веднъж завинаги . Все пак аз мисля, че ще продължим да използваме всеизвестния европейски флаг и химн и занапред».

Като пряко избран орган Европейският парламент е най-близо до гражданите и засилването на неговата роля означава според г-н Стрепъл по-голямо влияние на гражданите върху политиката на Съюза.

„По силата на Лисабонския договор Европейският парламент ще се включи в разработването на различни видове законодателство – обяснява той. – Така ролята на Парламента значително ще се засили. А това означава, че ще бъде в интерес на хората да са в контакт със своите парламентарни представители, за да могат да влияят върху създаването на ново законодателство. На второ място, в средата на следващата година ще има европейски избори във всички страни-членки, а според Лисабонския договор можем да очакваме, че най-силната партия в Европейския парламент ще може да решава относно политическия цвят на новия председател на Европейската комисия. Така че, резултатите от изборите във всички страни-членки ще оцветят, образно казано, политическата роля на Европейския съюз: дали ще е по-социалистически, по-християндемократически, по-зелен и т. н. Ако трябва да обобщя: европейската партия, която ще спечели европейските избори, ще бъде значително по-силна от преди”.

Как ще се променят формите и начините на взаимодействие между Европейската комисия и Европейския парламент от 2009 г. нататък?

„В това отношение не очаквам много промени – посочва г-н Стрепъл. – Както вече казах, ролята на Европейския парламент ще се засили, но системата за взаимодействие няма да търпи съществени изменения. Изобщо следващата година се очертава като трудна в смисъл, че няма да има законодателни проекти от старата Европейска комисия преди изборите, защото те са

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

наясно, че мандатът им изтича. От друга страна, след европейските избори ще бъде необходимо време за започване на процедурите. Затова не очаквам промени през 2009 г., но от края на 2009 г. и в началото на 2010 г., ще започне новото сътрудничество на новия Европейски парламент и новата Европейска комисия и предполагам, че Европейският парламент ще оказва по-силен натиск за изпълнение на задачите и приоритетите”.

Г-жа Дорис Пак е евродепутат от 1989 г. от ХДС/ЕНП. Тя познава ЕС от времето преди разширяването му на изток. Освен че е нараснал броят на страните членки, какви са другите промени в ЕС?

„ЕС днес е по-разнообразен. Днес ЕС събира много повече и различни мнения под общ знаменател, а това съвсем не е лесно. И точно затова ни е необходим Договора от Лисабон, за да преобразим европейските институции, за да ги направим работещи в условията на разширен съюз. В момента те де факто не се различават от времето, когато членуваха шест държави. Крайно време е, да се реформираме!”

Как виждате бъдещето на Европейския парламент след влизането в сила на Лисабонския договор догодина?

„С Договора от Лисабон ЕП придобива значително по-големи правомощия, 95 на сто от законодателната дейност ще се концентрира в парламента – казва гжа Пак. – Това според мен е изключително важно, защото до момента ЕП сякаш е изолиран от основната си дейност, а именно законодателството. В момента ние сме просто съвещателен орган. Така че промените, които ни очакват, са една голяма крачка напред към един демократичен ЕП и според мен гражданите на ЕС ще приветстват тези реформи”.

Как ще се промени работата и отговорността на евродепутатите в един парламент със засилени правомощия и отговорности?

„ЕП носи огромна отговорност, защото е законодателният орган на ЕС, а законодателната дейност се извършва именно от депутатите – посочва Дорис Пак. – Законодателната дейност изисква много голяма отговорност, но и компетентност. Не бих искала в бъдеще да сме толкова зависими от лобисти, както е в момента, а би трябвало да разполагаме с повече сътрудници, които да са компетентни в различните области. Причината е, че ние ще изработваме закони, които ще са в сила в 27 държави-членки. За тази отговорна дейност имаме нужда от по-добри възможности за работа”.

От 2004 г. работите с колеги от новите страни-членки, а от миналата година и с български и румънски евродепутати. Има ли според Вас разлика между депутатите от условно наречените “стари” и “нови” членки?

„Единствената разлика е, че понякога подхождаме към определени теми по различен начин,

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

т.е. от различна гледна точка – отговаря г-жа Пак. – Причината е, че на Запад прекалено дълго гледахме на източноевропейците със съжаление и когато дойде разширението, съвсем забравихме, че хората от тези страни носят със себе си своето различно минало, което не може от днес за утре да бъде забравено. Не можем да си затваряме очите за простата истина, че в годините, когато създавахме ЕС, от другата страна на “желязната завеса” времето е било спряло. Това са годините на господстващия Съветски съюз, това са годините на диктатура. Това не бива да се забравя. В днешно време вече е недопустимо в декларации на ЕП по повод годишнините от края на Втората световна война да не се споменава и дума за това, което бившите социалистически страни трябваше да изтърпят след 1945 г. С това искам да кажа, че колегите ни от новите страни-членки отвориха очите си за поведението на Запада едва след разширяването на съюза. Смятам, че след 2004 г. започна процес на преосмисляне на миналото от страна на западноевропейците, който продължава и до днес. Беше наистина по-лесно да говорим за бедните братя и сестри на изток и да палим свещи по прозорците си в знак на солидарност. Но да работим заедно, да осмисляме заедно миналото си – това понякога се оказваше голям залък за нас, депутатите. Особено колегите ни от левите партии изпитват и до ден днешен проблем да назовават безчинствата на комунистите от изминалите десетилетия с истинските им имена”.

Биляна Раева е от младото поколение български евродепутати. Тя е в групата на АЛДЕ „Ние сме избрани с прекия вот на гражданите и е немислимо да нямаме пряка връзка с тях, казва тя. – Освен информационните офиси - аз самата имам десет такива в България, ние осъществяваме много други дейности – обяснява Биляна Раева. – Организираме семинари, конференции, каним също така различни групи в ЕП, напр. студенти, културни дейци, журналисти и т.н. Контактът с по-малките населени места е труден, но затова пък отивам на място да ги посетя – било заради проблем или идея, която да намери своята изява в Европа. Много често има сигнали за неспазване на правото. Има сигнали, свързани с околната среда, с обслужване от администрацията – все неща, които по-скоро имат своето решение на местно ниво, т. е. в България и ЕП в повечето случаи не може да вземе отношение пряко, а с въпрос към българското правителство. Старая се в такива случаи да информирам моите колеги от съответните администрации или от органите, които могат да вземат решение, че има такъв казус и да придвижат решаването му. А пък ако говорим за по-хубавата страна – има много идеи, по-специално от млади хора, за проекти, идеи за обмяна на опит между училища или университети в Европа, за сътрудничество, които аз с радост подпомагам”.

Какъв според Вас трябва да е днешният символ на обединена Европа?

„За мен символът на Европа е Европа без граници – казва Биляна Раева. – Защото ние твърде много бяхме извън Европа, от другата страна, зад границата. Още помним, когато се търсеха начини да се вземе по-бързо виза, чакахме дълго на опашки, беше неизвестно дали ще влезем в заветното пространство на Шенген и т. н. Вие казахте, че аз съм млад политик, но има и по-млади от мен, които не помнят тези проблеми - да няма възможност човек да учи в чужбина, да се предвижва свободно. Наистина това е едно от големите постижения на България – да бъде член на ЕС. Мисля, че в скоро време ще усетим възможността всеки да работи

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

легално в ЕС, когато паднат всички ограничения за работа в ЕС. Ще има възможност повече българи да трупат опит в чужбина и да се връщат в България, за да го прилагат”.

„…Често ме питат докъде трябва да се простират границите на Европа, казва Оли Рен, комисар по разширяването на ЕС пред Financial Times, 4 януари 2005. Моят отговор е, че границите на Европа се определят от съзнанието на европейците. Разширяването е процес на разпростиране на зоната на европейските ценности, най-основните от които са свободата и солидарността, толерантността и човешките права, демокрацията и върховенството на закона”.

Тази рубрика се излъчва от Радио България, РФИ-Румъния и Ивлин радио – Франция. Следващият път ще говорим за 2008-ма като Европейска годината на междукултурния диалог.

Румяна Цветкова
Даниела Константинова
Весела Владкова
Елена Каркаланова

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg